ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 34. Чернівці, дня 23. серпня (5. вересня) 1902. Рік V.

Промова посла д-ра Стоцкого

в буковиньскім соймі при нараді над справами громадскими.

(Дальше).

Дальше є одна резолюция, котра тичить ся бідних в нашім краю. Мої панове! Сею справою займає ся сойм не від сегодня. Свого часу поставив барон Мустаца внесок, котрий високий сойм приймив, котрий однако до тепер ще в виділї краєвім спочиває невиконаний.

Справа упорядкованя опіки над бідними не така легка, як ся здає. А головно через то, що тут межи селами а містами є велика ріжниця. Одно можемо сказати, що ся справа на селах досить добре уладжена. Кожда громада має свій фонд убогих. Свого часу звернув сойм на ті фонди увагу і передав господарку тими фондами в руки виділу краєвого. То мало ті добрі наслїдки, що тепер кожда громада має свій фонд; він все зростає, так що тепер фонди всїх громад представляють разом поважну суму яких чотирох сот тисяч корон. Так з одного боку вже ті фонди вистарчають, аби заопікувати ся бідними по сїльских громадах, а з другого боку кождий з вас, панове, знає, як по селах люди за своїх бідних дбають. Коби так було по наших містах! Такої бідноти і нужди по селах нїде не видко як по містах. В Чернівцях та нужда особливо велика. Тут справа опіки над убогими зовсїм не упорядкована. Отже по моїй думцї упорядкованє сеї справи в нашім краю взагалї зводить ся на упорядкованє єї лише в містах, а особливо в місті Чернівцях, бо наші міста самі завідують своїми фондами убогих, а як завідують, то лише они самі знають. Я яко черновецкий обиватель навіть понятя не маю, як за великий фонд убогих в Чернівцях і що з ним діє ся.

Пан референт яко радний міста также се потвердить, що з послїдних яких 10, 12 років нема навіть річного обрахунку громадского, не то обрахунку того фонду, який той фонд за великий, як з ним ґосподарить ся, що з ним діє ся, про се нїхто нїчого не знає. Тут отже в містї Чернівцях, повинно зробити ся початок з упорядкованєм опіки над бідними, бо тут відчуваємо ми всї недостаток всякої опіки, тут бідноти так повно по всїх улицях, що годї улицю перейти; на селах того не бачите, на селах та справа досить упорядкована. Упорядкованє опіки над убогими в цїлім краю вимагало-б знов нових тягарів.

То легко на громади новий тягар наложити, але нести той тягар громади уже не в силї. Бо се можна сьміло сказати, що нїде в других краях данини і всякі податки не спали так тяжко на громади, як в нашім краю; краєві додатки, додатки до шкільного фонду виносять до купи 80 проц. Прошу далї зважити, що кожда громада що року має пересїчно 75 проц. своїх додатків громадских! Додайте

до того ще конкуренцийні данини на будову школи, церкви, хат парафіяльних, канцелярий громадских і т. и. драчі. До того ще приходять додатки на повітові дороги. Як сї всї додатки зрахувати до купи і порівнати з тягарами людий і громад в других краях, то приходимо до переконаня, що такого страшного, нечуваного тягару в жаднім краю громади не поносять. У нас від одного лева чистого податку платить ся додатків що найменьше 3 леви. Зваживши се все, чи-ж можна, чи сьміємо ми видумувати нові тягарі для громад?

Скажіть же тепер, на що сеї резолюциї в справі опіки над бідними? Ся резолюция дає видїлови краєвому наказ, аби видїл краєвий виготовив закон. Сойм то очивидно ухвалить, видїл краєвий ухвалу сойму мусить виконати, і знов спадуть нові драчки на громади. Я не знаю, чи наші громади, особливо сїльскі зможуть сі нові тягарі платити. Якби така резолюция була обмежна до самих міст, а особливо до міста Чернівцїв, то я не мав би нїчого против того, але коли єї розтягнено на всї громади, отже і на громади сїльскі, то я мушу голосувати против неї. Тілько я хотїв сказати, аби зазначити своє становище до внесків комісиї адмінїстративної.

Окрім того позволю собі в справах громадских ще і на щось иньшого звернути увагу високого сойму.

Отсї мої слова будуть головно звернені до правительства. Мої панове! Наш народ каже: Громада великий чоловік. Се правда: громада великий чоловік, але сего за мало; сей великий чоловік лиш тодї справдї великий, як він здоровий. Але-ж бо відомо всїм, що сей великий чоловік у нас дуже слабий. Всїлякі причини на се склали ся.

Я не хочу згадувати про анальфабетизм, про неписьменність наших громадян. Безперечно велике лихо лежить в тім, що неписьменних людий вибирають за начальників і радних громадских; такі неписьменні, темні начальники не знають, як громадою після законів добре завідувати, як орудувати маєтком громадским, як і коли засїданя ради громадскої скликувати, як їх провадити. Такий начальник не знає, які права єму належать ся, які права має старшина громадска, а які рада громадска; так само старшина і рада громадска не знають, що до них належить, рада не знає, коли сесия, а радні і всї до купи, зійшовши ся на сесию, не знають що робити. Наш устав громадский дуже добрий закон, він ще з тих часів, де всюди чути було гасло: вільність, рівність і братерство. Але що нашому народови і то не лише рускому але і волоскому — з того, коли він тогди не був ще доріс до такого закона, коли він ще і сегодня по такій довголїтній практицї до него не доріс. А чому? Великий гріх, велика вина за се спадає на тих, що то їх обовязком було обзнакомити нарід докладно з громадским уставом і пильнувати точного і докладного єго виконаня. Велика хиба лежить в тім, що у нас не було кому за нарід дбати, не було кому нарід поучити. Наша адмінїстрация уміє лише списувати по нїмецки акти стосами і робити викази, щось доброго в краю зробити, лад і порядок завести, нарід поучити, до ладу і порядку призвичаїти вона не уміє. Я тїшу ся, що помимо того в послїдних роках бачимо у нас поступ, ще більшу утїху маю з того, що почин до поправи наших невідрадних громадских стосунків виходить від самого народу. Але все ще є великі і тяжкі хиби в господарцї і управі громадскій. Передусїм є деякі хиби в самім законї, котрі треба би направити. Возьмім на приклад закон виборчий до ради громадскої і придивім ся єму з близька. Закон відріжняє дві стадиї в актї виборчім: 1. уложенє лїст виборчих і реклямациї, а 2. сам вибір. Пригляньте ся тій першій стадиї — уложеню лїст і реклямациям, як то у нас практикує ся, а волосє дубом вам стане перед безправством, яке тут і доси дїє ся по громадах.

Начальник уложив нїбито лїсти — як? про се ми ще будемо говорити — і оголошує — очивидно по нїмецки! — тай то десь за печею, аби нїхто того оголошеня не найшов, і вже є там десь „Kundmachung“, що виборчі лїсти лежать на столї, тай що установлено час для реклямаций. Поминувши се, що мало хто про сей „Kundmachung“ довідає ся, тай майже нїхто єго не розуміє. Прошу послухати,

який то речинець назначують у нас звичайно для реклямаций. Закон приписує, аби лїсти були через 4 недїлї виложені для всїх в канцеляриї громадскій. Начальник по приказу секретаря, — бо у нас властиво секретар начальником, а начальник єго попихачем — отже по приказу секретаря громадского, котрому на тім залежить, аби одні люди були в лїстах а другі нї, визначує на перших 8 днїв із тих 4 недїль час для реклямациї. Прошу лиш роздумати, що за нерозум з того виходить. Лїсти мають прецїнь 4 недїлї лежати на столї; на що они там далї мають лежати коли лише в перших 8 днях можна реклямациї робити, се Бог оден знає! Але так дїє ся у нас. Коли-ж припадком наш чоловік довідав ся, що лїсти виборчі виложені в канцеляриї, то він своїм простим розумом міркує собі: ще маю час 4 недїлї до реклямациї, а як потому прийде, то реклямаций вже не приймають! Що се за закон такий? Чисте безголове — міркує собі. А як тоті лїсти у нас укладають? — Як секретар собі хоче! Тут він не є обовязаний дивити ся на викази з уряду податкового. Секретар записує в лїсти і живих і мертвих і ненароджених, яких єму саме треба, аби вибір так або инакше переперти. Одних викидає, хоть платять високий податок, других вписує в лїсти, хоть не платять жадного податку, то знов тих що належать до третьої кляси, кладе у другу або навіть у першу і т. д. — все як єму треба, як єму ся хоче; все він дуже красно так списує, аби лиш не було по правдї, по закону! Так у нас лїсти виборчі роблять ся. І то має бути підставою виборів. Наш нарід не формалїст, у него є почутє правди і справедливости, котрі в кождім разї повинні вийти на верх, він того не знає, що як він реклямацию не припильнує то при виборах вже за пізно упоминати ся. Приходить ся до виборів, дивить ся: і сей голосує і той, зійшли ся ґазди і біднїйші від него і такі, що меньше від него податку платять, вони голосують, а єго не допускають до голосованя; він не сьвідомий того, що то він завинив, бо не припильнував реклямациї, лиш одно відчуває, що єму кривда дїє ся, що нема правди на сьвітї. Оттакими то штучками убиває ся в народї почутє правди і справедливости. І як він може мати ушановане для законів, котрі на такі безправства позволяють?

Я думаю отже що тут є хиба в законї а особливо в єго виконаню; то не повинно так бути. Закон не повинен давати до того повід, аби такі надужитя дїяли ся. В сїй точцї треба би закон виборчий до ради громадскої конечно инакше виконувати відповідно до духа закону, або поправити єго так, аби сї лїсти може не в громадї але ким иньшим безсторонним, може в урядї податковім на підставі оплачуваного податку укладали ся, і аби хтось ті лїсти завше в евіденциї утримував, так щоб наші люди при виборах з ними не мали жадного клопоту. Всїлякі люди бувають і всїляких штучок уживають, аби закон обійти. Я вам приведу ще оден примір. В однїй громадї уложено лїсти — очивидно фальшиво, по шахрайски — і оголошено зовсїм після припису закона, що лїсти виложені в канцеляриї тай назначено час для реклямаций на послїдних 8 днїв із приписаних чотирох недїль. Скажете певно чогож хочеш? Все в порядку. Лїсти фальшиві можуть прецїнь люди поправити! Та ба! Видумано иньшу нїкчемну штучку, аби людий таки ошукати. Але що ще гірше, що серетский староста — бо стало ся се в серетскім повітї — поза тим стоїть і все те покриває. Послухайте, що стало ся! Лїсти виложено в канцеляриї на столї, але канцелярию на всї ключі заперто. Приходять люди до канцеляриї раз і другий і третий, она все заперта. Посилають за ключем до начальника до заступника — їх нема дома. Правда, люди приходили до канцеляриї все лиш в недїлю і сьвято, бо коли-ж наші люди можуть іти до канцеляриї, як не в недїлю і сьвято? В будний день не мають часу, є иньша робота! І оттак то люди утратили право реклямациї. Рекурсу против того не роблять, бо гадають, що їм мусить прецїнь бути право при самім виборі. Приходять вибори, відбувають ся по формі зовсїм леґально, але вони справу таки програють, бо в лїстах виборчих пропущено зо 400 виборцїв! Протест до правительства нїчого не поміг, бо хоть правительство і на сю точку протесту

що тичила ся реклямаций, звернуло свою увагу, то п. староста на підставі зізнань своїх вірників виписав в справозданю, що скарга не оправдана, бо лїсти в канцеляриї були виложені, виписав сьвідомо очивидну неправду. аби таким чином утримати при кермі в громадї людий єму тїлом і душею відданих. Доказати-ж, що зізнаня начальника громадского, котрий се все завинив, тай тих вірників староства є неправдиві, нема способу; такі люди знають, що на се присяги нема, длятого зізнають перед старостою, як хочуть, як їм того треба. І очивидно знов таки формально все в порядку. Нїхто не питає, що отся бездушна бюрократична формалїстика в адмінїстрациї убиває наш нарід морально і материяльно, убиває в нїм почутє права, законности, правди і справедливости, деморалїзує єго. То не повинно так бути. Наші люди через таке справованє законів тратять віру в справедливість і в правду, бо всюди видять лише кривду, всюди видять, що шахрайство горою. А то наш нарід так пригноблює, так придавлює до землї, що він тратить віру у все добре, бо всюди лише кривду терпить а нїде помочи не находить, хоть правда за ним.

Наш нарід не розуміє, що з формальних причин можна справу также стратити, а як він з тих причин справу програє, то каже, що нема справедливости на сьвітї, він перестає вірити у справедливість. Він гадає, що то вже такі порядки і такі закони. Такі то погляди розширяють ся межи народом!

Длятого треба-б закони инакше виконувати, так, щоби не перемагала бездушна формалїстика, лиш щоби дух закона завсїгди брав верх. А як в самім законї є непоборимі до того перепони, то повинен сойм той закон поправити, аби народови дати можність позбути ся хибного погляду, аби люди повірили, що і на сїм сьвітї можуть своє право найти і що ще варта на сьвітї жити.

(*Конець буде*).

Як біднї збогатїли.

(*Дальше*).

5. Журба Михася Гуменюка.

Пан Богдан взяв ся зараз до направи господарства двірского, в чім єму щиро помагав єго приятель Михась.

Поблагословив Бог їх працю. Господарство рільне на фільварку ставало що-року лїпшим. З кождим роком прибувало худоби, з нею множило ся щораз більше навозу, управляли ся що-раз лїпше поля, і родило ся щораз красше збіже. Тож пан Богдан брав що-року більше гроший за спродане зерно і за худобу і за иньші господарскі плоди. А кождого року коли пересмотрював рахунки, знаходив, що то і друге дало би ся ще заощадити у видатках: будьто вирікаючи ся хвилевих приємностий, без котрих обійти ся можна, будьто спроваджуючи яку господарску машину, котра заступала би коштовнїйшу працю людску. Пан Богдан запровадив нові плужки, котрі лекше і лїпше орали, як давнїйші; нові сївачі, через що ощадив немало зерна, змарнованого в значній части ручним сїянєм; понаправляв дороги пільні, через що охоронив робучу худобу від непотрібного марнованя сил, ушкодженя здоровя, а вози від поламаня осий, колїс і т. и., що давнїйше на лихих дорогах дуже часто лучало ся.

І сусїди дальші з повіту и люди близші з того самого села приглядали ся, чудуючись, тим щасливим змінам господарки двірскої. „А тож они оба прецїнь мусїли ся научити чогось мудрого в тій там школї“, правили собі люди, „коли тепер такий урожай мають на тій земли, котра недавно ще меньше родила від нашої“.

Через той час, як Михась господарював на фільварку, не забув він і на свою постанову, котру був виявив перед батьком. Він мав безперестанно на гадцї нужду братів і роздумував

цїлими днями і ночами, як би то взяти ся до дїла і як промовити до розуму і совісти тих людий. Але знав він то добре, що они єму не увірять відразу, доки єго лїпше не пізнають.

При двірскій роботї і при других нагодах розговорював Михась то з тим то з другим господарем з села. Дораджував їм, щоби инакше з навозом обходили ся, инакше орали, иньшим насїнєм засївали, щоби лабузинє з поля понищили і т. и. І здавало ся єму часом, що переконав чоловіка і що той раду єго вислухав.

Але переконанє то тревало лиш так довго, доки той чоловік не зайшов до корчми. Там, як взяв пити горівку а людям розповідати, що єму Михась Гуменюк казав, зараз закричали єго другі, переробили чоловіка на своє. „От і ви би тому увірили!“ кричав то оден то другий, „наші батьки так господарювали, і ми так будемо. Що нам по якихось нових вигадках!“

— „Але ваші батьки не мали тілько потреб, не пили так як ви, були працьовитші і ощаднїйші від нас; тож хоч і хибло коли збіже, то вистарчило їм на житє. А вам не вистарчає вже нинька і родить вам ся що-року меньше, нїж батькам родило ся. Ви і тоту одробину, яка уродить ся, марнуєте безбожно. Але опамятайте ся люди, бо гірко колись заплачете над своєю долею“.

На грімкий той голос обізріли ся всї від шинквасу, — а то старий Іван Гуменюк стояв на порозї: вітер розвівав єму сиву бороду, а він як який післанець божий накликував людий, аби спамятали ся. Переходячи по-при корчму, зазрів він до неї, як гейби кого шукав; а тим часом зачув пусту розмову і не міг здержати ся, щоби не висказати слів правди. Сказавши се, вийшов зараз, бо в корчмі висиджувати не любив. Але бесїда єго викликала лише хвилеве вражінє, ґазди пили дальше, а слова старого і молодого Гуменюка перегомонїли пусто, як горох о стїну.

Михась бачив се, журив ся тим і продумував, як би то трафити до переконаня людий а уратувати їх від баламуцтва шинкарів і лихварів, що хотїли їм батьківщину видерти.

6. Михась зістає господарем.

Старий Гуменюк присмотрював ся тим-часом пильно синови, слїдив поступи, які господарка єго на паньскім хуторі робила, і цїлими годинами говорив з ним то об сїм то об тім. Часом провадив свого Михася на поле і нїби радив ся єго, що і як би на нїм робити; але то лише задля того, щоби вислїдити, кілько там господарского розуму находить ся в голові єго сина, бо з-разу і сам не дуже єму довірював. Коли-ж син не лише сказав, що робити треба, а заразом мудро і на розум витолкував длячого так лїпше, а не инакше, увірив батько наконець, що „наука Михася недурна“.

Але заким ще що до чого дійшло, мусїв Михась в першім роцї кілька пріб переходити. Показало ся завсїди, що то, що Михась сказав або зарядив, випало на добре, і старий Гуменюк мусїв, рад-нерад, признати, що „рада Михася мудрійша, нїж з-разу здавало ся“.

Тогди задумував ся, розважав щось і розмишляв; то забігав до двора до сина, то знов призивав єго кілька разів до себе: можна було догадати ся, що хоче єму щось важного сказати; то знов надумував ся, а може лише гадку свою на пізнїйше відкладав.

Аж одного разу рішив ся на щось. Післав парібка по сина. Приняв єго з лицем якимсь поважним і так до него промовив:

„Не від нинї я дивлю ся на твої роботи, відколи ти повернув зі шкіл. Другий рік вже приглядаю ся тобі і з утїхою бачу, що люди тебе менї не попсували, що ти не їв дармо божого хлїба, що школа на зле тобі не вийшла, що пристаючи з панами не стратив здорового розуму, що не гордиш станом селяньским, з котрого вийшов,

як то чинять другі, що науки хроха лизнули й о панів отерли ся, і що маєш в серци пошанівок для старого батька, як Бог приказує.

Тож я не бою ся, що мене колись проженеш з хати, як то чинять діти недобрі; не бою ся, що мені ложки страви пожалуєш або старости моєї не ушануєш або мною коли поневіряти будеш; не бою ся, що батьківщину змарнуєш, бо виджу, що маєш розум ліпший від мене, а прирік-єсь, що й по моїй смерти не спродаш батьківского ґрунту а сам будеш єго управляти. Отже не чекаючи смерти, котра і так певно не довго дасть на себе ждати, віддаю тобі нинька за житя мій цілий ґрунт. Для себе вимовляю лише теплий кут в хаті, мій варстат колодійский, страву і пошановане моїх старих літ".

Розплакав ся Михась, чуючи тоту бесіду. Припав до тата, цілував єму руки і ноги, дякуючи не так за ґрунт, як за довірє. Розплакав ся також і старий Гуменюк і жалував лише в души, що небіжка жінка не діждала того красного дня і не може з ним разом тішити ся мудростию і честнотою сина.

„Я старий немічний", сказав по хвили: „тяжко вже мені працювати тепер так, як за молодих літ; а тут і добуток марніє і ріля дичіє, як чоловік сам не догляне і не приложить рук. На тебе тепер черга працювати, мій сину, а на мене час відпочати. Бог поблагословить тебе, бо закону єго слухаєш, а й люди будуть тобі сприяти, бо ти для них людяний і чемний".

— „Татуню", відповів Михась по хвили, „зроблю все, як хочете, а Бог мені поблагословить. І ще одно зроблю: щоби люди не думали, що я тут хочу бути паном а не господарем, як они, приодягну капоту, яку они носять".

„Добре зробиш. мій сину", сказав батько урадований; „зараз будуть тобі більше довіряти, уважаючи тебе за свого. А ще одно: ото, Михасю мій, треба тобі буде обізріти ся за жінкою. Але де ти єї шукати гадаєш, мій сину? Чи по шовкових панях, які бачив по містах, чи не будеш цурати ся дівчини в вовнянім сіраку"?

— „Ей на то ще час, татуню", — сказав Михась, — „не думав я ще об тім".

„То подумай же сину, подумай і об тім, і подумай добре, щобись не зробив що дурного. Шукаючи жінки, дивись лиш перед усім, щоби була чесна, працьовита і розумна: як возьмеш добру жінку і обоє разом будете чесно працювати, то біди не зазнаєте".

* * *

Показало ся наконець, що старий Гуменюк мав ще около 1800 золотих риньских зложених. І тоті віддав він також небавком синови в пересьвідченю, що Михась ними ліпше потрафить орудувати і що скорше щось ними приробить.

(Дальше буде).

Всячина.

Промови дра Стоцкого, які друкуємо в „Рускій Раді", виголосив він в соймі по руски.

Православний календар на рік 1903 вже укладає „Руска Бесіда" в Чернівцях і рада би знати, що хотіли би рускі селяни, аби в нім було написано. Хто би знав яку добру раду, най напише чим скорше до „Рускої Бесіди" в Чернівцях, улиця Петровича ч. 2.

Розписанє конкурсу на сім вільних місць при господарскій школі з рускою викладовою мовою в Кіцмани.

Ч. 5333. В бурсї господарскої школи в Кіцмани з рускою викладовою мовою, що має ціль молодих людий, особливо з стану селяньского, що укінчили народну школу з добрим успіхом, познакомити з найважнійшими науками господарскими, особливо через відповідно заряджені вправи в господарских роботах, придбати їм всяку вправність і зручність і доповнити загальне

образоване питомців так, щоби они були в стані вести господарство на селяньскій посїлости після раціональних засад (§ 1 статута), — є сїм вільних місць на час наукового курсу т. є. на два роки, почавши від 1. жовтня 1902 до розданя.

Питомцї, що мають вільні місця господарскої школи, отримують в бурсї сеї школи безплатно науку, помешкане, цїле харчоване, осьвітлене, пране шматя і наконець в разї легкого захорованя потрібну лїкарску поміч. Для принятя до господарскої школи, взглядно для одержаня вільного місця в бурсї, має питомець після § 5 статута виказати:

1. що укінчив 14 до 16 рік житя;

2. приналежність свою до Буковини посредством предложеня сьвідоцтва приналежности до краю;

3. заявлене родичів або опікунів, що їх волею єсть, щоби убігатель був до школи принятий і що їх син або вихованець буде в закладї точно сповняти приписи;

4. сьвідоцтво увільненя з народної школи яко доказ, що убігатель відповів народно-шкільному обовязкови з добрим успіхом і що посїдає образоване, якого вимагає ся для вступленя до закладу;

5. виказ про маєткові відносини убігателя і єго родичів, виставлений начальником громадским, при чім сей виказ за сьвідоцтво убожества уважати ся не має;

6. сьвідоцтво здоровя, виставлене від лїкаря громадского а потверджене від ц. к. лїкаря повітового, що убігатель о принятє цїлком здоровий і що має достаточне для свого віку тїлесне розвитє, щоби всї потрібні роботи міг сповняти.

Потрібне шмате і одежу мусять питомцї в приписанім числї до закладу з собою принести. При наданю сих місць будуть особливо увзглядні селяньскі сини. Видїл краєвий задержує собі право надавати також і половичні вільні місця в той спосіб, що питомцї замість приписаної в статутї річної суми 240 корон, лиш 120 корон в ратах з гори платити будуть.

Просьби о надане вільних місць при господарскій школї в Кіцмани треба подавати до Видїлу краєвого і найдальше до 20. вересня 1902 в дирекциї господарскої школи в Кіцмани особисто предложити.

Від видїлу краєвого воєводства Буковина.

Чернівцї, дня 29. серпня 1902.

Штучний гній можна привозити зелїзницею по знижених цїнах, на що рада краєвої культури звертає увагу досподарів. Перевіз тим дешевший, чим більше гною перевозить ся, тому добре замовляти єго хлїборобам з одної громади спільно.

Град наробив, як нам пишуть, сеї недїлї багато шкоди в Паньцї-Забагнї і Каменцї, та мабуть і в других селах по тій дорозї. Пошкодованим громадам віднестись би о поміч до краєвого видїлу і до краєвого правительства.

Мудрійші злодії від епітропів В Іспасї розбили, 8. серпня перед бурею двері притули від церкви, се є трапези, де після поганьского звичаю їдять і пють приніс-жертву. Того самого дня відбула ся соборна служба, на котру збирали складки від зелених сьвят. Отже весело відбув ся бенкет а сумно закінчив ся. Кажуть нові епітропи, котрі ще не урядують, що пропала готівка 800 корон. Старі епітропи признають 500 корон, а иньші кажуть, що 600 корон. Люди бідні, вдовицї та сироти просять нерзаз десятку позичити; та де там. Як є оден касиєр, то другого нема, а як є оба, то оден зникне і нема позики. Бідні люди не ходять там, де їх сьвічки не скапують, але туда, де їх кров в осени за грубий відсоток капає, бо мусять давати по дві шістцї на тиждень від десятки. Ґрейцарик, що зложили гірко що недїлї в мисочку, не для них, бо тяжкий воріг забрав серед білої днини все, лиш Динесові векслї лишив відай на приросток. Леда який партач не крав, бо грубезні желїзні штаби на дверях повгинали ся, як прутики, а желїзна огнетревала каса розлетїла ся, як гарбуз із зернятами. Тепер нема за що богачам купувати фалчі без проценту. Старі добре пантрували, бо молодих не припускали, тай наших рекурсів тай трох просьб на нових енітро-

пів не могли ми домолити ся. Але нема зла, щоби на добре не вийшло, бо що би тепер молоді епітропи мали рахувати? Дуже вдячний наш паламар, що в білу днину а не в ночи обікрали, бо був би сараку ще по арештах сидів, а він не знає ся на замках, бо аж сплакав, як узрів розбиті двері до притули...

Відповіди „Рускої Ради“.

Громадянам в Шубранци. Вашого письма не друкуємо, бо ним не відвернемо двірника від горівки а панотця не прихилимо до людий; бо горбатого і могила не направить а на милованя нема силованя. За бійку подавати до суду, а за иньше лихо, яке діє ся в громаді, напишіть докладно, що і як, а ми надрукуємо, або пішліть письмо просто до правительства, до краєвого виділу та до консисториї.

Др. ҐОЛЬДФЕЛЬД

вернув з подорожи і осмотрює слабих

промінями Рентґена

задля сконстатованя внутрішних і хірурґічних слабостий так як доси

в Чернівцях, улиця Почтова ч. 2.

Заохочуймо всїх, аби приступали до наших щиро мужицких товариств „Руска Рада“ і „Руска Бесїда“ в Чернівцях!

ОПОВІЩЕНЄ.

В Панцї, (повіт Сторожинець), можна купити **ПОЛЯ** в довільній скількости дуже дешево. Цїна купна може бути сплачена в річних ратах.— Передовсїм звертає ся увагу наших рільників на се, що **близших пояснень** що до сего купна можуть засягнути в канцеляриї **д-ра Ґольденберґа,** улиця Петровича ч. 16, в Чернівцях.

Складаймо гроші до щадниці „Рускої Каси“ в Чернівцях!

В друкарнї тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях

вийшла дуже цїкава і поучаюча

КНИЖОЧКА

під заголовком

ГРОМАДА

або

який лад і порядок має бути в громадї, які права має громада, громадянин, старшина і рада громадска, як вибирає ся раду громадску і старшину,

для руских громад на науку

написав

др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Цїна сеї книжочки 30 сот.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.